

► **Oudste fotoverzameling vroegere Brinkgreven nu in beeldbank stadsarchief**

Warm bad als medicijn en een foto om geestelijke ziekte te voorspellen

De directeur van Brinkgreven liet patiënten fotograferen om te laten zien hoe vooruitstrevend zijn psychiatrisch ziekenhuis was. Ze staan nu op internet.

▲ **Patiënt in bed.** FOTO'S JAN HENDRIK RUTGERS/DIMENCE GROEP

▲ **Portret van een patiënt.**

**Bert Felix
Deventer**

Hij fotografeerde niet alleen gebouwen en vertrekken van het toenmalige Brinkgreven, maar ook patiënten. Voor de jonge fotograaf Jan Hendrik Rutgers was het een mooie opdracht. Voor de directeur van destijds een manier om aan te tonen hoe vooruitstrevend de geestelijke zorg bij Brinkgreven was. Inmiddels staan de foto's online bij het Deventer stadsarchief, nadat ze in 1907 deel uitmaakten van een tentoonstelling in het Stedelijk Museum in Amsterdam.

De 94 glasplaatnegatieven van de grondlegger van drie generaties Foto Rutgers doken dit voorjaar op in een kelder van de Dimence Groep, opvolger van het vroegere Brinkgreven. Samen met 3000 nieuwere foto's en zestig meter papieren archief. De in 1907 gemaakte glasplaatbeelden zijn nu voor het eerst beschikbaar voor het grote publiek, eind dit jaar volgen nog 300 van de 3000 overige foto's. Het stadsarchief in Deventer had al 130 meter papieren archief van Brinkgreven in opslag, een van de

▲ **Portret van een patiënt.**

▲ **Patiënt in bad.**

tien meest geraadpleegde archieven bij het stadsarchief.

Volgens Annelien Keen van het Deventer stadsarchief vormen de glasnegatieven een bijzondere collectie. Een deel van het fotomateriaal werd door geneesheer-directeur Le Rütte van Brinkgreven in 1907 ingestuurd voor een tentoonstelling in het Stedelijk Museum in Amsterdam van dat jaar, een tentoonstelling ter gelegenheid van het eerste internationale con-

gres van de psychiatrie. Uit onderzoek blijkt dat Brinkgreven-directeur Le Rütte de tentoonstelling aangreep om te laten zien hoe vooruitstrevend zijn instelling in die tijd was. Zo liet hij portretten maken van patiënten, maar ook van de behandeling van bewoners van Brinkgreven en de arbeidstherapie die zij deden, waarvan Le Rütte pionier was. „We hadden nog geen beeldmateriaal van Brinkgreven en het Sint Elisabeth

Gasthuis, waaruit Brinkgreven is ontstaan. Bovendien waren beelden met patiënten erop in die tijd heel ongebruikelijk”, zegt Keen.

De portretten werden gemaakt omdat de wetenschappers destijds dachten dat geestesziekten te voorspellen zouden zijn aan de hand van gezichtskenmerken. Andere foto's laten behandelmethoden zien die patiënten rust moesten brengen in een tijd dat er nog geen medicijnen waren tegen de

geestelijke ziektes waaraan ze leden, zoals een warm bad of een massage.

■ **Het fotomateriaal is te vinden op www.stadsarchiefdeventer.nl. Onder het kopje beeldbank en na het intikken van de naam Brinkgreven komen ze tevoorschijn. Een deel is ook te zien op de tentoonstelling over 750 jaar zorg voor mens en landschap in Deventer, die in de Stadsetalage is ingericht.**